

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 925/2022
22.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужилаца 1. АА из ..., 2. ББ из ... и 3. ВВ из ..., које заступа пуномоћник Милош Божић, адвокат из ..., против туженог ГГ из ..., ког заступа пуномоћник Драган Обрадовић, адвокат из ..., ради утврђења, исплате зараде и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 486/18 од 03.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 22.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 486/18 од 03.11.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Мионици П1 25/17 од 23.11.2017. године одбијени су тужбени захтеви тужилаца да се утврди да су код туженог засновали радни однос на неодређено време и то сваки тужилац од означеног датума, те да је тужиоцима незаконито престао радни однос једностраним отказом уговора о раду од стране туженог као послодавца. Одбијени су тужбени захтеви тужилаца да се обавезе тужени да им на име накнаде штете због незаконитог отказа плати износ од десет зарада у нето износу, сваком тужиоцу припадајући износ, као и да за тужиоце на име неуплаћених доприноса за пензијско, инвалидско и здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености уплати Републичком фонду ПИО доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за означене периоде. Тужиоци су обавезани да туженом солидарно накнаде трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 486/18 од 03.11.2021. године укинута је првостепена пресуда Основног суда у Мионици и одбијени су сви означени тужбени захтеви тужилаца (ставови 1-15). У ставу 16 одбачен је поднесак тужилаца од 08.02.2021. године у делу тужбеног захтева за исплату за тужиоца ББ на име разлике исплаћене и припадајуће зараде за износе означене у овом ставу другостепене пресуде. У ставу 17. утврђено је да је тужба тужилаца повучена у делу којим су тражили да тужени РФ ПИО поднесе попуњен образац М4 за све тужиоце, те да је пресуда Основног суда у Мионици без дејства у наведеном делу и жалба тужилаца у том делу је одбачена. У ставу 18. потврђено је решење о трошковима поступка. У ставу 19.

тужиоци су обавезани да туженом накнаде трошкове другостепеног поступка, а у ставу 20. одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану другостепену пресуду у границама ревизијских навода, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужилаца неоснована.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Ревизија не може да се изјави због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, у смислу одредбе члана 407. став 2. тачка 1), 2) и 3) ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су обављали послове за туженог и то тужилац ВВ у периоду од 01.05.2008. године до 01.12.2008. године, тужилац АА у периоду од 01.07.2008. године до 08.02.2009. године и тужилац ББ у два наврата, најпре у периоду од 01.05.2006. године до 31.09.2006. године, када је самовољно напустио посао, а други пут у периоду од 01.06.2007. године до 05.03.2009. године. Тужиоци су се изјаснили да су код туженог остваривали месечну зараду и то тужилац ВВ у износу од 17.000,00 динара, а потом од септембра 2008. године у износу од 19.000,00 динара, тужилац АА у износу од 17.000,00 динара, а тужилац ББ у износу од 20.000,00 динара. Тужиоци ВВ и АА нису имали договор са туженим које ће послове обављати већ су радили све што им је било речено и што се од њих тражило, док је тужилац ББ радио као Тужени је истакао да тужиоцима није исплаћивао зараде већ наднице (дневнице) и да тужиоци нису радили сваки дан, односно да нису имали пуно радно време. Тужиоци су тврдили да су радили сваки дан, односно шест радних дана и имали један слободан дан, те да нису били пријављени.

На основу тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови налазе да успостављен однос између тужилаца и туженог нема карактеристике радног односа да би се могла применити правна фикција из одредбе члана 32. став 2. Закона о раду. Другостепени суд је становишта да се фактички рад може изједначити са радним односом само уколико постоји воља радника и послодавца да између њих настане радни однос и уколико тако успостављен однос по својој садржини и квалитету има све карактеристике радног односа, као што су радно време, зарада, накнада зараде и друга примања из радног односа. Како тужиоци нису презентовали суду материјалноправне доказе из којих би се утврдило да су код туженог обављали фактички рад, који би одговарао радном односу, то нема места примени правила из члана 32. Закона о раду.

Врховни касациони суд налази да је правилно становиште нижестепених судова о одсуству испуњености услова за примену правне фикције постојања радног односа из члана 32. став 2. Закона о раду.

Сходно одредби члана 32. став 2. Закона о раду, ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са одредбама овог закона, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад. За примену наведене

правне фикције постојања радног односа потребно је да је запослени обављао фактички рад код послодавца са свим елементима радног односа, те да уговор о раду није закључен кривицом послодавца. Радни однос подразумева да запослени ради пуно или непуно радно време, да остварује одговарајућу, уговорену зараду и друга примања по основу рада, као и накнаду зараде за време одсуствовања са рада. У конкретном случају тужиоци нису доказали да су код туженог радили пуно радно време, нити да им је тужени исплаћивао зараду у уговореном месечном износу јер за то нису презентовали никакве материјалне доказе. Насупрот томе, тужени је тврдио да је тужиоцима исплаћивао дневнице, док тужиоци за своју тврдњу да им је тужени исплаћивао зараде нису пружили доказе. Из исказа тужилаца не може се утврдити колики број сати су радили дневно, нити да је било договорено за који конкретан посао односно радно место се ангажују (изузев за тужиоца ББ). Напослетку, није утврђено ни да су тужиоци имали намеру да са туженим закључе уговор о раду, а да то нису учинили кривицом туженог као послодавца. Штавише, тужилац ББ је први пут самовољно напустио посао код туженог, што говори у прилог чињеници да између њих није био успостављен регуларан радни однос. Радни однос подразумева одговарајућа права и обавезе запослених, у складу са одредбом члана 14. и 15. Закона о раду, што у конкретном случају није утврђено. Стога је правилан закључак нижестепених судова да нису били испуњени услови за примену правне фикције постојања радног односа, прописане одредбом члана 32. став 2. Закона о раду.

У ревизији се истиче да су тужиоци континуирано радили код туженог у одређеном временском периоду, обављали радне задатке из оквира делатности туженог и за тако обављене задатке остваривали зараду. Стога је, по наводима ревизије, неспорна воља тужилаца, односно парничних странака да се између њих заснује радни однос.

Чињенице на које се указује у ревизији, у погледу начина рада тужилаца, нису утврђене у току поступка. У поступку по ревизији не може се оспоравати утврђено чињенично стање. Тачно је да за изједначавање фактичког рада са радним односом на неодређено време није релевантна и опредељујућа воља уговорача. За примену правила о правној фикцији постојања радног односа потребно је и довољно да је запослени ступио на рад, из чега се следствено изводи закључак да је постојала воља за заснивање радног односа. Међутим, да би ова правна фикција била у целости реализована, потребно је да запослени за свој рад прима накнаду (зараду) и остварује друга права и обавезе из класичног радног односа, са одговарајућим радним временом и утврђеним радним задацима. Само тако успостављен радни однос између послодавца и запосленог може се уподобити радном односу на неодређено време. Врховни касациони суд је ценио и остале ревизијске наводе тужилаца, али је нашао да су неосновани и без утицаја на правилност другостепене пресуде.

У складу са изнетим одлучено је као у изреци, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић